

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa

Kanony piękna

postrzeganie, kreowanie, ewolucja

Abstrakty

Redakcja:
Iwona Domina, Ewelina Chodźko

Lublin, 29 kwietnia 2022 r.

**II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Kanony piękna – postrzeganie,
kreowanie, ewolucja”**

Abstrakty

**II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Kanony piękna – postrzeganie,
kreowanie, ewolucja”**

Abstrakty

Redakcja:
Iwona Domina
Ewelina Chodźko

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2022

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Kanony piękna – postrzeganie, kreowanie, ewolucja”
29 kwietnia 2022 r.

Abstrakty

Redakcja:

Iwona Domina

Ewelina Chodźko

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67194-33-4

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Wiesław Gdowicz, prof. ASP**, Pracownia Projektowania i Badania Interakcji, Wydział Projektowy, Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
- **dr hab. Marzenna Jakubczak, prof. UP**, Katedra Antropologii Filozoficznej i Filozofii Społecznej, Instytut Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
- **dr Bogna Dowgiało**, Zakład Socjologii Życia Codziennego, Instytut Socjologii, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański
- **dr n. o zdr. Ewelina Firlej**, Zakład Kosmetologii i Medycyny Estetycznej, Wydział Farmaceutyczny, Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- **dr Dagmara Gawron**, Zakład Psychologii Osobowości, Instytut Psychologii, Uniwersytet Zielonogórski

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Agnieszka Cichońska
- Alicja Danielewska
- Iwona Domina
- Magdalena Dudek
- Maria Jaworska
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Janina Kołodziej-Fedirko
- Joanna Kozłowska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Paulina Pomajda
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Jak i po co doświadczamy piękna? Kilka uwag na temat doświadczenia estetycznego w tradycji indyjskiej.....11

Kod sykstynty czy taniec anioła? Projekt Sykstynta12

Wystąpienia Uczestników

Dereń jadalny (*Cornus mas L.*) kreuje piękno – zastosowanie w kosmetologii.....17

Dysmorfofobia – czyli niechciane ciało18

Estetyka kolektywnej racjonalności – o wpływie mieszkańców na kształtowanie przestrzeni architektonicznej Krakowa19

Ewolucja poczucia piękna i estetyki w kulturze średniowiecznej Europy.....20

Obsesja piękna – wizerunek współczesnej „kobiety idealnej” oraz jego negatywny wpływ na psychikę ludzką.....21

Olejki eteryczne jako naturalne konserwanty stosowane w kosmetologii.....22

Osobowościowe korelaty preferencji estetycznych.....24

Skóra, lateks i kozaki – estetyka czy kink?.....26

Wybrane egzemplifikacje malarstwa sakralnego w konfrontacji z niektórymi współczesnymi kanonami piękna.....27

Indeks Autorów29

Wystąpienia Gości Honorowych

Jak i po co doświadczamy piękna? Kilka uwag na temat doświadczenia estetycznego w tradycji indyjskiej

dr hab. Marzenna Jakubczak, prof. UP, Katedra Antropologii Filozoficznej i Filozofii Społecznej, Instytut Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

Wystąpienie rozpoczyna się porównawczym omówieniem znaczenia pojęcia piękna, jego głównych aspektów i przemian w dziejach estetyki europejskiej oraz w tradycji indyjskiej. Uwaga zwrócona została w szczególności na rozróżnienie piękno natury *versus* piękno w sztuce, zwłaszcza w kontekście sztuk performatywnych, takich jak teatr, muzyka czy taniec. Odpowiedź na pytanie, jak doświadczamy piękna, uwzględnia zarówno czynniki obiektywne (tj. rozmaite typy obrazowania czy reguły tworzenia), które warunkują formę i treść komunikatu kierowanego przez artystę do odbiorcy dzieła sztuki, jak i subiektywne, a więc sam przebieg przeżycia estetycznego. Indyjską tradycję cechuje dążenie do precyzyjnego kodyfikowania, systematyzowania i drobiazgowego kategoryzowania środków pośredniczących między wyobraźnią artysty a wrażliwością estetyczną odbiorcy. Ważnym założeniem, przyjmowanym zarówno w estetyce sztuk performatywnych, jak i plastycznych jest analogizacja perspektywy kosmologicznej oraz psychologicznej, czy też społecznej, a także synergia porządku boskiego i ludzkiego. Aby rozważyć celowość i pragmatyczny wymiar doświadczania piękna, autorka bierze pod uwagę objaśnienia proponowane przez teorie ewolucyjne, neuroestetykę, psychologię i filozofię sztuki. Na tym tle przedstawia funkcje normatywne, duchowe i terapeutyczne, które doświadczeniu estetycznemu przypisywane są przez autorów teorii estetycznych rozwijanych w Indiach od II w. p.n.e.

Kod sykstyny czy taniec anioła? Projekt Sykstyna

dr hab. Wiesław Gdowicz, prof. ASP, wieslawgdowicz@gmail.com, Pracownia Projektowania i Badań Interakcji, Wydział Projektowy, Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Projekt „Gesty” (zrealizowany z Instytutem Informatyki Teoretycznej i Stosowanej PAN w Gliwicach) dotyczył problemu relacji między zastosowaniem ruchu gestu a metodami określania jego znaczenia. Chodziło o możliwość komunikacji pomiędzy człowiekiem a komputerem, uwzględniając interakcję dwustronną. Naszym zadaniem (ASP Katowice) było opracowanie metod określania znaczeń gestów jako koncepcji pola semantycznego gestu – rozumianego jako zbiór znaczeń przypisywanych danemu gestowi.

Gest, będąc ruchem, który ma znaczenie – jest pośrednikiem, czyli znakiem pomiędzy komunikującymi się. Gest nie tylko pośredniczy, ale również poprzez niego wyraża się określona myśl. Analizując gesty całej postaci człowieka – zwróciłem uwagę na freski wykonane przez Michała Anioła w kaplicy Sykstyńskiej.

Tak powstał nowy projekt „Sykstyna”, który tutaj przedstawiam pod nazwą „Kod sykstyny czy taniec anioła?”. Chciałem tu połączyć intuicję z racjonalną analizą. Przyjmując, że ciąg postaci to swoisty zapis tańca, projekt zmierza do jego rekonstrukcji.

Projekt realizuje się według poniższych punktów:

- Analiza teologiczna i historyczna treści namalowanych fresków odnośnie wybranej grupy postaci młodzieńców.
- Jakiego rodzaju gesty i pozycje ciała wykonują młodzieńcy? Jakie niosą ze sobą znaczenie? Jak Michał Anioł planował gesty malowanych postaci?
- Rekonstrukcja postaci (studio foto/video) i analiza przestrzenna położenia każdego ciała i powiązań między nimi.
- Koncepcja sekwencyjnego ruchu postaci wykonującej gest. Pogrupowanie postaci tworzących ciąg zmian pozycji ciała, tak jakby stanowiły instrukcję tańca.
- Realizacja takiej koncepcji w studio foto/video (nagranie wideo).

Kiedy zastanawiałem się nad tym, w jaki sposób Michał Anioł organizował sobie pracę z modelem – to przyszło mi do głowy, że mógł mieć jakąś wizję poruszającej się w przestrzeni postaci. Ostatecznie młodzieńcy są obrazami aniołów, jak chciała renesansowa teologia.

Czy dwudziestu młodzieńców to echa wizji Michała Anioła, gdy patrzył na puste jeszcze sklepienie Sykstyńskie? Czy widział taniec Anioła?

Wystąpienia Uczestników

Dereń jadalny (*Cornus mas* L.) kreuje piękno – zastosowanie w kosmetologii

Iwona Szot, *szoti@autograf.pl*, Instytut Produkcji Ogrodniczej, Zakład Sadownictwa, Szkółkarstwa i Enologii, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Kosmetyki stosuje się w celach upiększających, pielęgnacyjnych oraz leczniczych. Surowcem do produkcji kosmetyków od wielu lat są owoce lub tkwiące w nich nasiona, jak też inne części roślin, czyli liście, młode pędy, kora. Oprócz popularnych w naszym kraju roślin owocodajnych nie brakuje tzw. roślin mniej znanych, których uprawa, ze względu na brak naturalnych patogenów, jest możliwa metodami ekologicznymi, czyli bez stosowania chemii. Przykładem takiej rośliny jest dereń jadalny. Dereń jadalny (*Cornus mas*. L) w stanie naturalnym nie występuje w Polsce, ale został tu udomowiony, wraz z zakładaniem ogrodów dworskich i przyklasztornych. Owoce zachwycają zmiennością kształtu (owalny, kulisty, butelkowaty, gruszkowaty) oraz barwy (od żółtej, poprzez różową, czerwoną, karminową do prawie czarnej). Dojrzałe pestkowce opadają na ziemię, są umiarkowanie soczyste, słodko kwaśne, o przyjemnym aromacie.

Owoce derenia jadalnego ze względu na swe właściwości prozdrowotne mogą być wykorzystane w różnorodny sposób, jako surowiec do produkcji kosmetyków. Olej dereniowy swym składem, nie ustępuje olejowi z nasion róży dzikiej, który od dawna ugruntował swe miejsce w branży kosmetycznej. Oprócz oleju, do produkcji kosmetyków można wykorzystać też ekstrakt z owoców.

Podsumowując, dereń jadalny, ze względu na swą dużą możliwość adaptacji do warunków środowiskowych i klimatycznych może być z powodzeniem uprawiany w Polsce. Jest idealną rośliną do kreacji piękna pod kątem bioróżnorodności krajobrazowej i uprawowej. Doskonale nadaje się do upraw ekologicznych. Ze względu na powolny wzrost i długowieczność przez wiele lat stanowi ozdobę ogrodu i jest źródłem wartościowych owoców.

Dysmorfofobia – czyli niechciane ciało

Kamila Dybeł, *kamila.dybel@gmail.com*, *Psychologia Stosowana, Wydział Zarządzania i Komunikacji w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie*

Kanon piękna zmieniają się cały czas. Nadążanie za aktualizacjami panujących trendów to nie lada wyzwanie. Media społecznościowe, popularne magazyny, ale także zwykłe, codzienne rozmowy, zachęcają, a wręcz namawiają, aby dążyć do wyrysowanych aktualnie wzorców i zwracać szczególną uwagę na wygląd. Przesadne idealizowanie oraz retuszowanie ludzkich ciał, wręcz punktuje wszelkie mankamenty człowieczej naturalności. Naprzeciw wychodzi wybór pomiędzy akceptacją siebie a próbą zmiany. Jedną z wielu domyślnych opcji w tym zestawieniu, jest pogrążenie się w lęku przed nieestetycznym wyglądem oraz obsesyjne starania, by poprawić urodę – czyli dysmorfofobią. Do czego prowadzi wyolbrzymianie defektów cielesnych, urojenia związane z wyglądem i przekonanie o brzydocie własnego ciała?

Na początku prezentacji, w ramach tego zagadnienia, omówiono definicję medyczną dysmorfofobii (zaburzenia psychicznego). Następnie, wskazano rozszerzoną liczbę objawów, które prowadzą do rozpoznania zaburzenia, a także przeprowadzono analizę przyczyn oraz możliwych scenariuszy dysfunkcji. Podczas dalszych rozważań, podjęto próbę opisania przykładowego przebiegu choroby, jej wpływ na codzienne funkcjonowanie oraz leczenie. W kwestii zdrowienia wzięto pod uwagę terapię poznawczo-behawioralną oraz wdrożenie leków, ponieważ połączenie tych form, przynosi najlepsze efekty. Kładąc w podstawie konkluzje z wcześniej zawartych informacji, zostają przedstawione metody przeciwdziałania fałszywej idealizacji oraz metody dbania o zdrowie psychiczne w zakresie postrzegania ciała.

Estetyka kolektywnej racjonalności – o wpływie mieszkańców na kształtowanie przestrzeni architektonicznej Krakowa

Angelika Lasiewicz-Sych, alasiewicz-sych@pk.edu.pl, Katedra Architektury Miejsc Pracy, Sportu i Usług, Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej, www.pk.edu.pl

W prezentowanej pracy przedstawiono w krótkim zarysie charakterystyczne dla różnych epok historycznego rozwoju Krakowa rodzaje i sposoby wpływu mieszkańców miasta na jego kształtowanie. Ten rodzaj działań stanowi przeciwieństwo – i zarazem komplementarne i praktyczne uzupełnienie – metody modernizacyjnej, która stara się ująć całość przy pomocy planu ogólnego (np. plan lokacyjny miasta z 1257 czy plan Wielkiego Krakowa z 1910) i wizji efektu końcowego działań planistycznych. Kolektywna racjonalność opiera się na działaniach partycypacyjnych mieszkańców miasta (wspólnym budowaniu i planowaniu), które odpowiadają na szczegółowo uzasadnione i wstępnie sformułowane cele projektowe, i prowadzą do rozszerzenia „pola estetyczności” poprzez koncepcję „sztuki życia” jako harmonijnego wzrostu. Analiza tego rodzaju działań w przestrzeni urbanistycznej Krakowa obejmuje przykłady: kolektywnego budowania architektury ulicy w epoce średniowiecza, działania lokalnej społeczności zmierzające do zapewnieniu miastu samowystarczalności (np. ogrody Krowodrzy, łąki na Błoniach), wpływu mieszkańców na projekty planistyczne aż po całkiem współczesne działania partycypacyjne w mieście (budżet obywatelski). Tego rodzaju projekty realizowane wspólnie przez lokalną społeczność cechuje a-monumentalność i autentyczność, rozsądek, rozwojowość/przekształcalność i „projektowanie nie-zupełne”, stanowiące „pozytywne” (także pod względem etycznym) kryteria estetyczne, przeciwne do tych tworzących ‘arbitralne’ piękno pozbawione przekonującej społecznej przyczyny.

Ewolucja poczucia piękna i estetyki w kulturze średniowiecznej Europy

Wojciech Pudelko, *wojtekpudelko@gmail.com*, Wydział Prawa i Administracji,
Uniwersytet Jagielloński, *www.uj.edu.pl*

Głównym celem wystąpienia będzie ukazanie podatności standardów estetyki na wydarzenia o zasięgu globalnym w realiach powolnych przemian społecznych oraz kulturowych średniowiecznej Europy.

W pracy przekrojowej dokonano analizy poszczególnych aspektów kulturowych związanych z poczuciem piękna oraz estetyki występujących w historii Europy od schyłkowego okresu starożytnego do początków Odrodzenia. Szczególny nacisk położony został na rozważania dotyczące wpływu wydarzeń politycznych i gospodarczych (w tym m.in. panowania Karola Wielkiego, chrystianizacji terenów północnych, wypraw krzyżowych czy epidemii Czarnej Śmierci), a także przemian socjoekonomicznych i religijnych na przekształcenia kanonów piękna, jak również stosunku społeczeństwa do tejże tematyki.

Rozważania podjęte zostały w oparciu o przegląd prac teoretyków i historyków sztuki ze zwróceniem szczególnej uwagi na rzeźbę, malarstwo (zwłaszcza malarstwo sakralne) oraz motywy przewodnie literatury europejskiej. Analizie poddano również grupę źródeł historycznych zarówno w formie cyfrowej (zdjęcia oraz nagrania), jak i materialnej (m.in. ołtarze oraz fasady świątyń reprezentacyjnych dla określonych stylów i nurtów w kulturze europejskiego średniowiecza, a także zbiory muzealne).

Poza przekrojową analizą wzorców „wspólnych” dla kręgów kultury europejskiej uwagę zwrócono na unikatowe dla poszczególnych grup kulturowych wzorce piękna, zwłaszcza w okresach kryzysu poczucia jedności kulturowej i dążeń uniwersalistycznych w Europie, który nastąpił pod koniec epoki średniowiecznej.

Całość zamknięta została próbą udzielenia odpowiedzi na pytanie: od jakiego okresu można mówić o początku ostatecznego rozchodzenia się kanonów piękna i końcu jednolitych standardów w Europie?

Obsesja piękna – wizerunek współczesnej „kobiety idealnej” oraz jego negatywny wpływ na psychikę ludzką

*Aleksandra Podleś, olka.podles@gmail.com, Wydział Prawa i Administracji,
Uniwersytet Jagielloński, www.uj.edu.pl*

Celem wystąpienia jest omówienie problematyki związanej ze współcześnie rozpowszechnianym kanonem kobiecego piękna oraz podjęcie refleksji nad kierunkiem, w którym może się on dalej rozwinąć.

Podstawowym założeniem jest szkodliwość obecnie funkcjonującego kanonu piękna i uleganie przez społeczeństwo szaleństwu dążenia do doskonałości cielesnej.

W szczególności analizie został poddany wpływ mediów społecznościowych na postrzeganie ciała przez kobiety – zarówno swojego własnego, jak i innych przedstawicielek płci pięknej.

Jedno z pytań przyświecających podjętym rozważaniom odnosi się do szerzenia się zjawiska obsesji piękna, które ogarnia znaczną część społeczeństwa, wywierając negatywny wpływ na psychikę zarówno dzieci, jak i dorosłych: czy rozwój social mediów znacząco wpływa na kształtowanie się współczesnego kanonu piękna? Następnie podjęta została próba udzielenia odpowiedzi na dalsze związane z zagadnieniem pytania tj. czy korzystanie z mediów społecznościowych niesie ze sobą więcej szkodliwych bodźców dla odbiorcy, czy pojawiają się w nich także konstruktywne, postępowe i nastawione na rozwój ciałopozytywności treści?

Wystąpienie ma także na celu wskazanie potencjalnych konsekwencji, które mogą wiązać się ze zbyt restrykcyjnymi próbami dostosowania się do kanonu, wśród których zostały wskazane między innymi najczęściej występujące zaburzenia odżywiania, takie jak ortoreksja, bulimia i anoreksja.

Całość rozważań osadzona została w ramach analizy teoretycznej, stanowi przegląd i przywołanie wybranych przeprowadzonych dotychczas badań naukowych oraz poglądów niektórych autorów.

Olejki eteryczne jako naturalne konserwanty stosowane w kosmetologii

Dominika Pietrasik, *dominika.pietrasik01@gmail.com*, Międzywydziałowe Koło Naukowe „Planta Medica”, Wydział Biologii Środowiskowej, Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, <https://www.up.lublin.pl/>

Magdalena Walasek-Janusz, *magdalena.walasek@up.lublin.pl*, Katedra Warzywnictwa i Zielarstwa, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, ul. Akademicka 15, 20-033 Lublin, <https://www.up.lublin.pl/>

Współcześnie społeczeństwo przywiązuje ogromną rolę do składu kosmetyków. Coraz częściej poszukiwane są produkty zawierające składniki naturalne, które wykazują dużą skuteczność a jednocześnie są bezpieczne. Obecnie najbardziej kontrowersyjnymi składnikami produktów kosmetycznych są syntetyczne konserwanty, które prawdopodobnie odpowiedzialne są za wywołanie alergii i podrażnień skóry. Dlatego też konsumenci wybierają organiczne kosmetyki, a producenci w odpowiedzi na wymagania, poszukują naturalnych substancji o korzystnym działaniu zarówno na skórę jak i na trwałość kosmetyku. W niniejszej pracy starano się scharakteryzować i wykazać potencjalne możliwości zastosowania wybranych olejków eterycznych jako naturalnych konserwantów w przemyśle kosmetycznym. Dane literaturowe wskazują, iż olejki eteryczne posiadają silną aktywność przeciwbakteryjną i przeciwgrzybiczą, która niekiedy przewyższa działanie syntetycznych konserwantów. Ze względu na liczne właściwości przeciwdrobnoustrojowe mogą one zapewnić ochronę przed rozwojem mikroorganizmów w kosmetykach. Olejki eteryczne, mające właściwości aromatyczne, stanowią metabolity wtórne pozyskiwane z roślin. Pod względem chemicznym są to wieloskładnikowe mieszaniny związków terpenowych, głównie seskwiterpenów i monoterpenów. To właśnie niezwykle bogactwo składników obecnych w olejkach decyduje o ich wieloaspektowym działaniu i wykorzystaniu. Związki te znane są z właściwości leczniczych, pielęgnacyjnych oraz konserwujących. Olejki eteryczne pozyskiwane z surowców roślinnych, takich jak drzewo herbaciane, rozmaryn, cynamon, lawenda, tymianek, szałwia, cytryna oraz konopie cechują się bardzo

szerokim spektrum działania przeciwdrobnoustrojowego, co zostało przedstawione w niniejszej pracy. Zebrane informacje pozwalają stwierdzić, że wybrane olejki eteryczne mogą skutecznie zapewniać czystość mikrobiologiczną i przysłużyć się być wykorzystywane w produkcji kosmetyków jako naturalne konserwanty.

Osobowościowe korelaty preferencji estetycznych

Dominik Moskal, *dominik.moskal@interia.pl*, Katedra Psychologii, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Praca stanowi przegląd badań na temat psychologicznych korelatów preferencji estetycznych. Uwzględniono szczególnie aspekty osobowościowe i temperamentalne. Obszar estetyki, który został poddany szczególnej analizie, to sztuki plastyczne, zwłaszcza malarstwo.

Zaprezentowano rys historyczny badań nad korelatami preferowania określonych kanonów w sztuce. Wyróżniono główne trudności, z którymi mierzyli się pierwsi psychologowie sztuki.

Dokonano przeglądu najnowszych danych empirycznych dotyczących preferencji estetycznych. Wyróżnione badania przeprowadzono w różnorodnych paradygmatach – poznawczym, społecznym, ewolucyjnym, neurobiologicznym. Zarysowano główne odkrycia dotyczące różnic indywidualnych, szczególnie w zakresie temperamentu. Wyróżniono osobowościowe predyktory preferowania dzieł tradycyjnych oraz nietradycyjnych w ujęciu teorii PEN oraz cech Wielkiej Piątki.

Zaprezentowano Regulacyjną Teorię Temperamentu autorstwa J. Strelaua. Przedstawiono ujęcie Pawłowa oraz główne założenia RTT. Zdefiniowano składniki temperamentu wraz z ich aspektami. Dokonano rozróżnienia na struktury zharmonizowane i niezharmonizowane. Zarysowano charakterystykę narzędzia badawczego stworzonego w ramach RTT. Przedstawiono także związki między temperamentem w ujęciu J. Strelaua a czynnikami wyróżnionymi przez H.J. Eysencka oraz cechami osobowości w ujęciu Wielkiej Piątki.

Przedstawiono badanie własne, w ramach którego dokonano zweryfikowania korelacji między cechami temperamentu RTT a preferencjami estetycznymi. Zbadano także związki między wyborami w zakresie dzieł sztuki oraz posiadaniem struktury temperamentu określonego typu. Zastosowano zarówno metodę korelacyjną, jak i eksperymentalną. Dokonano weryfikacji istotności statystycznej otrzymanych wyników.

Omawiany temat stanowi pole do dalszych dyskusji. W jego zakresie nie sposób bowiem nie wyróżnić szeregu zmiennych, które stoją za powstawaniem różnic indywidualnych.

Skóra, lateks i kozaki – estetyka czy kink?

Patrycja Ciurkowska, *patrycja.ciurkowska@phdstud.ug.edu.pl*, Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych, Uniwersytet Gdański, *www.ug.edu.pl*

Zadaniem stereotypów jest porządkowanie świata poprzez kategoryzowanie elementów do większych, choć uproszczonych zbiorów o określonych własnościach. Mogą dotyczyć różnych aspektów funkcjonowania: od poziomu jednostek (ocena osoby ze względu na kolor włosów), nację (tendencja do kradzieży lub pijaństwa) aż po płeć (warunkującą zdolności analityczne lub opiekuńczość).

Mimo, że stereotyp może być zarówno negatywny, jak i pozytywny, częściej w dyskursie publicznym dostrzec można generalizacje bazujące na domniemanych niekorzystnych cechach jednostek lub grup. Należy sobie jednak zadać pytanie, czy istnieje kategoria stereotypu wychodzącego poza zdychotomizowane myślenie o rzeczywistości. W kulturze wszak dostrzec można elementy kojarzone w stereotypowy sposób z szerszymi zjawiskami, ale które zdają się nie budzić spójnie ukierunkowanych reakcji. Przykładem może być estetyka kojarzona szablonowo ze społecznością BDSM: czerń, czerwień, skóra, lateks, uprząże, czy metalowe detale przy nich. Stanowią względnie jasny fundament dla nabudowującej się ścieżki skojarzeń, ale ich wartościowanie zależy od wiedzy, poglądów, doświadczenia czy postaw u odbiorców.

Celem wystąpienia opartego o dostępne zasoby literatury przedmiotu oraz multimedialne jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy elementy stereotypowo kojarzone z BDSM są staraniem ku normalizowaniu kinkowej estetyki (przede wszystkim w sztuce) oraz jakie znaczenia są im zwykle nadawane. Prezentowane zagadnienia także odnosić się będą do kwestii traktowania skór, wysokich kozaków czy uprząży jako stylistyki nieodzownej dla BDSM w jego tradycyjnych reprezentacjach przy jednoczesnym dążeniu do rozstrzygnięcia, czy istnieje kink bez lateksu, a lateks bez kinkowego kontekstu.

Wybrane egzemplifikacje malarstwa sakralnego w konfrontacji z niektórymi współczesnymi kanonami piękna

Robert Bielau, robertbielau7@gmail.com, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

W ramach tego wystąpienia zostały przedstawione niektóre dzieła sztuki malarskiej opisane w esejach pelplińskiego poety i historyka sztuki, ks. prof. Janusza Stanisława Pasierba. Zostały one skonfrontowane z wybranymi współczesnymi kanonami piękna, takimi jak lekkość, smukłość i wytrzymałość. W wielu przestrzeniach życia społecznego i kulturalnego lansowane współcześnie piękno polega przede wszystkim na zgrabnych kształtach. To zjawisko zaobserwować można na przykład w dzisiejszym przemyśle technologicznym. Jest to pozytywne zjawisko, lecz sprzyja czasami temu, że klasyczny kanon pojmowania piękna w sztuce upada. Bynajmniej nie jest to zjawisko samo w sobie pejoratywne. Należy jednak podkreślić, że pośrednio prowadzi ono do upadku klasycznego kanonu piękna w sztuce. Lekkość to kanon piękna, który jest jak najbardziej pożądany, jednak nagle może się okazać, że prowadzi on do nicości i pustki. Wytrzymałość jest jednym z kolejnych współczesnych kanonów piękna. Bardzo dobrze, jeśli piękno jest wytrzymałe, jest tak szczególnie wtedy, gdy materia na której bazuje dzieło sztuki jest trwałą. Zagrożeniem w tym kanonie piękna jest jednak wyrzucenie się z uczuć, emocji i empatii. Brak wrażliwości, która rodzi się z stawiania na piedestale produktywności i utylitaryzmu skutkuje brakiem rozumienia języka piękna, czyli analfabetyzmem wtórnym w tej przestrzeni w życiu człowieka. Jako odmienne od tych współczesnych, zostały omówione kanony piękna obrazów Sandra Botticellego – *Mistyczne Narodzenie*; Diego Velásqueza – *Chrystus Ukrzyżowany* oraz Jana i Huberta van Eyck’ów – *Mistyczny Baranek*, by w ten sposób dać wyraz sakralnemu wymiarowi piękna. Tym samym został uwzględniony kontekst historyczno-kulturowy tworzenia konkretnych dzieł sztuki związanych z historią zbawienia i zawartego w nich piękna. Dzieła sztuki malarskiej realizmu niderlandzkiego, dojrzałego renesansu i hiszpań-

skiego baroku – w zestawieniu ze współczesnym pojmowaniem kanonów piękna – dają szersze spojrzenie na ich postrzeganie i pozwalają na bardziej trafną interpretację tego, co określamy mianem kanonu piękna. Taki zabieg pomaga w formułowaniu kolejnych wniosków w pracach naukowych i badawczych w dziedzinie historii sztuki, filozofii i teologii.

Indeks Autorów

Bielau R.	27
Ciurkowska P.	26
Dybeł K.	18
Gdowicz W.	12
Jakubczak M.	11
Lasiewicz-Sych A.	19
Moskal D.	24
Pietrasik D.	22
Podleś A.	21
Pudełko W.	20
Szot I.	17
Walasek-Janusz M.	22

dr n. med., dr n. praw. Łukasz B. Pilarz

Prawo międzynarodowe i krajowe wobec komercjalizacji ex mortuo komórek, tkanek i narządów ludzkich

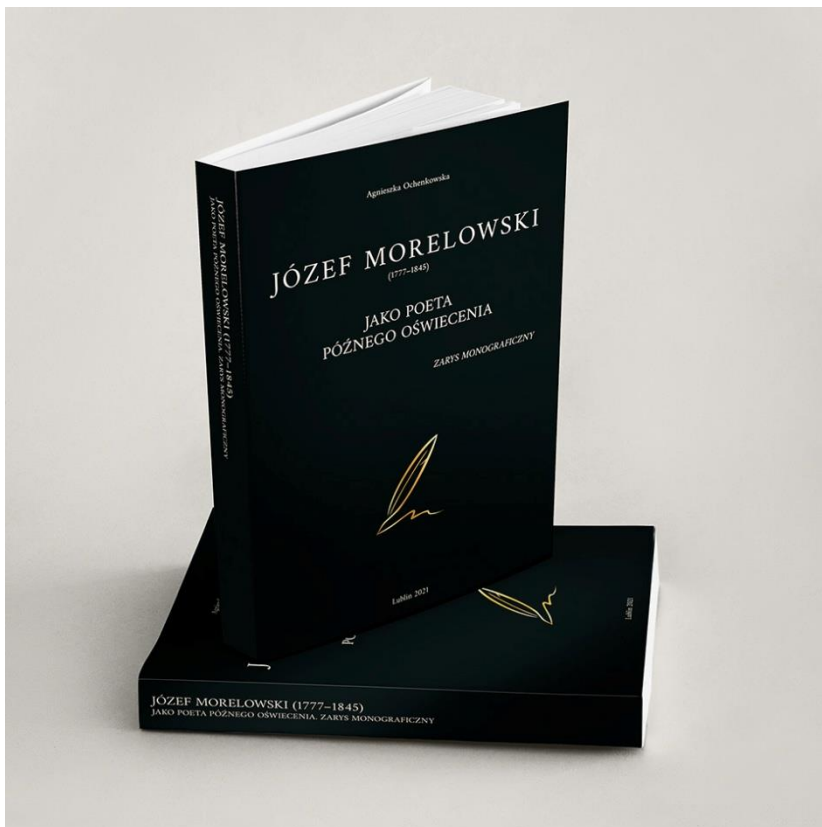

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/pilarz-prawo-komercjalizacja-ex-mortuo-tkanek-10433004974>

dr Agnieszka Ochenkowska

*Józef Morelowski (1777-1845)
jako poeta późnego oświecenia. Zarys monograficzny*

Zamówienia:

- www.wydawnictwo-tygiel.pl
- kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl
- tel. 733 933 178 (Alicja Danielewska)
- ul. Głowackiego 35/348, Lublin
- <https://allegro.pl/oferta/jozef-morelowski-zarys-monograficzny-ochenkowska-11044284183>

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© DZIAŁALNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju. Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© DZIAŁALNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© DZIAŁALNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.

29 kwietnia 2022 roku w formie online odbyła się Konferencja Naukowa poświęcona zagadnieniom piękna. Organizatorem wydarzenia była Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL.

W problematykę Konferencji wprowadzili nas: dr hab. Wiesław Gdowicz, prof. ASP (Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach), który przedstawił temat pt. „Kod sykstyny czy taniec anioła. Projekt Sykstyna” oraz dr hab. Marzenna Jakubczak, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), która zaprezentowała pracę pt. „Jak i po co doświadczamy piękna? Kilka uwag na temat doświadczenia estetycznego w tradycji indyjskiej”. Po każdym wykładzie nastąpiła dyskusja panelowa, podczas której słuchacze wystąpień mogli zadawać pytania Gościom Honorowym.

II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kanony piękna – postrzeganie, kreowanie, ewolucja” zgromadziła uczestników reprezentujących różne dziedziny naukowe: przedstawiciele nauk humanistycznych i społecznych, sztuk plastycznych, muzycznych oraz filmowych. Wydarzenie pozwoliło na wymianę aktualnej wiedzy, dyskusję nad poruszaną problematyką, a także integrację środowiska naukowego.

